ગાંધીનગર સમાચાર
તા. ૫-૨-૨૦૧૫, ગુરુવાર

તંત્રી સ્થાનેથી....

ક્રૂરતાની પરાકાષ્ઠા

દુનિયા આખી એકવીસમી સદીને માનવીની પ્રગતિની સદી તરીકે ઊજવી રહીર છે ત્યારે જાતે જ પોતાને 'ઇસ્લામિક સ્ટેટના ખલીફા' તરીકે ઓળખાવતા અલ-બગદાદીના આતંકીઓ એક પછી એક ક્રૂરતાના નવા વિક્રમો સરજી રહ્યા છે. હજારો સૈનિકોને એકી સાથે ગોળીએ દઇને કે બ્રિટન, અમેરિકા, ફ્રાંસ અને જાપાનના નાગરિકોને બંધક બનાવી જાહેરમાં એમનો ઘાતકી રીતે શિરચ્છેદ કરી એ આખા કર્મકાંડને વિડિયો ફરતો કરવાની પ્રણાલીમાં ઇસ્લામિક આતંકવાદીઓને નવું પ્રકરણ ઉમેર્યું છે. જોર્ડનના ફાઇટર વિમાનને તોડી પાડી એમણે પાઇલટ માઓજ અલ-કસાબેને જીવતો પકડી લીધો હતો. છેલ્લા ચાલીસ દિવસથી એને કેદમાં રાખી ઠેકઠેકાણે ફેરવ્યો હતો અને અમેરિકના ઇશારે આઇએસઆઇએસના લડવૈયાઓને કચડી નાખવા કરાયેલ હવાઇ હુમલાઓથી જમીનદોસ્ત બની ગયેલી ઇમારતોનાં ખંડેરો બતાવ્યાં હતા. આ ખંડેરોની રાખમાં ફરતા કસાબે પાસે પણ આતંકવાદીઓએ એક નિવેદન કરાવ્યું હતું. જાપાનના બંધક ગોટોની જેમ જોર્ડનના કસાબેના બદલામાં આતંકવાદીઓએ જોર્ડન સરકાર પાસેથી આઇએસઆઇએસની પકડાઇ ગયેલી મહિલા લડાકૂ સાજિદાને છોડી મૂકવા ઉપરાંત રૂ. ૧૨૦૦ કરોડની જંગી ખંડણી માગી હતી. જોર્ડને એના પાઇલટની મુક્તિ માટે બધી શરતો સ્વીકારવા તૈયારી પણ દર્શાવી હતી. પરંતુ ઇસ્લામિક આતંકવાદીઓને તો બધું તત્કાળ જોઇએ. એમણે પાઇલટની માતાની કાકલૂદી પણ કાને ન ધરી. માઓજ અલ કસાબેની માતાએ કાકલૂદી ભરી અપીલ કરતાં કહ્યું હતું કે મારા પુત્રને મારી નાખીને મારો જીવ ના બાળશો! - આતંકવાદીઓને આવી અપીલ થોડી જ અસર કરે? ઊલટાનું એમને તો આતંકના નામે નવું અટકચાળું સૂઝ્યું. ચાલીસ દિવસ સુધી ભસ્મીભૂત ખંડેરોમાં ફેરવ્યા પછી એમને કસાબેને અત્યંત ક્રૂર રીતે ખતમ કરવાનો નિર્ણય લીધો. એક પાંજરામાં પૂરી દઇ પેટ્રોલ છાંટીને એને જીવતો સળગાવી દેવાનો પિશાચી આનંદ માણતા આતંકવાદીઓએ આ ક્રૂર આતંકી કૃત્યનો વિડિયો દુનિયા સામે રમતો મૂકી દીધો. અમેરિકાના રાષ્ટ્રપ્રમુખ ઓબામા સહિત જેણે પણ આ વિડિયો નિહાળ્યો તે સમસમી ઊઠ્યા છે. જોર્ડનમાં લોકોએ રસ્તા પર આવી જઇ આઇએસઆઇએસના આ કાયર અને નૃશંસતાની હદ વટાવી જનાર કૃત્યની ભર્ત્સના કરી છે. પરંતુ એથી શું? આઇએસઆઇએસ વીણી વીણીને આવા નવલોહિયાઓનું કાસળ કાઢતું રહે છે અને વોશિંગ્ટનમાં બેઠેલાં વિશ્વનેતાથી લઇ ભારત અને ચીન જેવી ઊભરતી મહાસત્તાઓના ખેરખાં એ વિડિયો નિહાળી ટ્વિટર પર હાકલા-પડકારા કરતા રહે છે. શું આ 'માણસખાઉ' જંગાલિયતનો કોઇ ઉકેલ જ નથી? શી ખાતરી કે કાલે આઇએસઆઇએસની ક્રૂર સંહારલીલાનો શિકાર કોઇ ભારતીય નાગરિક નહીં બને? વિશ્વની તમામ શક્તિઓએ ભેગા મળીને આ માનવજાતના ગુનેગારોનો ખાત્મો કરવો જ રહ્યો. ઇસ્લામિક સ્ટેટ આટઆટલી ખુવારી પછી પણ એની ઘાતકી હરકતોમાં પાછી પાની નથી કરતું. હિંદુસ્તાન અને અફઘાનિસ્તાનમાં તાલેબાનના સહયોગથી એ નવું સામ્રાજ્ય વિકસાવવા કૃત સંકલ્પ છે. અલ-બગદાદીએ તો મુંબઇ હુમલાના આરોપી હાફિઝ સઇદને નવા 'ખુરાસાન' પ્રાંતનો ગર્વનર સુદ્ધાં નીમી દીધો છે. આ 'ખુરાસાન' ના નકશામાં ભારતના પશ્ચિમ વિસ્તારના કેટલાક પ્રદેશો ઉપરાંત ગુજરાતનો પણ સમાવેશ કરાયેલ છે. ખતરાની ઘંટી વાગી ચૂકી છે!

પંચાલ સમાજનું ગૌરવ

શ્રી વિશ્વકર્મા પંચાલ સમાજ ગાંધીનગરનો વાર્ષિક સંમેલન યોજવામાં આવ્યું હતું.

જેમાં સમાજના તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓ, ડૉક્ટર, એન્જિનિયર સહિતની ઉચ્ચ ડીગ્રી મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓને સમાજ દ્વારા સન્માનીત કરવામાં આવ્યા હતા. તેમજ કુ. નિરાલી રાકેશકુમાર પંચાલને ધોરણ-૧૧માં પ્રથમ નંબર પ્રાપ્ત કરતા રજત ચંદ્રક આપી સન્માનિત કરવામાં આવી હતી.

ભાષા વિષયક જાગૃતિ કેળવવા કાર્યક્રમ યોજાશે

ગાંધીનગર, તા. ૪

ભાષા નિયામકની કચેરી, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર દ્વારા તા. ૬-૨-૨૦૧૫ના સવારે ૧૧.૦૦ કલાકે પિલુ મોટી ડોન બોસ્કો હાઇસ્કૂલ, નારુકોટ, તા. જાંબુઘોડા, જિ. પંચમહાલ ખાતે રાજભાષા પ્રદર્શન અને પરિસંવાદનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

રાજ્ય સરકારની ગુજરાતી રાજભાષા નીતિનો સુચારુ અમલ કરવા અને જાહેર જનતામાં ભાષા વિષયક જાગૃતિ કેળવવાના ભાગરૂપે યોજાતા આ કાર્યક્રમમાં કવિઓ, લેખકો, શિક્ષકો, પ્રાધ્યાપકો, વિદ્યાર્થીઓ અને ભાષાપ્રેમીઓને ઉપસ્થિત રહેવા ભાષા નિયામક તરફથી હાર્દિક આમંત્રણ પાઠવવામાં આવે છે.

આ પ્રદર્શનમાં ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્ય અને વહીવટમાં ઉપયોગી થાય તેવાં, આ કચેરી દ્વારા પ્રકાશિત પુસ્તકોનો સાથોસાથ ખ્યાતનામ લેખકો/ કવિઓને કૃતિ અને જીવનકવન વિશેની રસપ્રદ માહિતી ધરાવતા રંગબેરંગી વિવિધ ચાર્ટ્સનું પ્રદર્શન પણ રાખવામાં આવ્યું છે. આ પ્રસંગે જાહેર જનતાને લાભ લેવા નમ્ર અપીલ છે.

વિદ્યાર્થી સેનેટની ચૂંટણી માટે આઠ ઉમેદવારે ભરેલા ફોર્મ

સેનેટની ૧૦ ફેકલ્ટી માટે યોજાનાર ચૂંટણી માટે ઉમેદવારી નોંધાવાઇ : સમર્થક રિવોલ્વર સાથે નજરે પડતા વિવાદ

અમદાવાદ, તા.૨

વિદ્યાર્થીઓની રાજકીય કારકિર્દી માટે મહત્વ પૂર્ણ માવનામાં આવતી ગુજરાત યુનિવર્સિટીની સેનેટની ચૂંટણીમાં અત્યારે ફોર્મ ભરવાની કામગીરી ચાલી રહી છે. ત્યારે સેનેટની ૧૦ ફેકલ્ટી માટે યોજાનાર ચૂંટણી માટે આજે રહી છે. ત્યારે આજે એનએસયુઆઇમાં આઠ ઉમેદવારોએ પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવી હતી. જેમાં યુજી કોમર્સની બેઠક પર હાર્દિક પટેલ, યુજી સાયન્સમાં ચેતન દેસાઇ, યુજી આર્ટસમાં નિર્મલ આલગોતર, યુજી સાયન્સમાં રજનીશ ચૌધરી, યુજી આર્ટસમાં જોડાયા હતા.

જો કે આ રેલીમાં એક સમર્થક રિવોલ્વર સાથે નજરે પડતા વિવાદ સર્જાયો છે ત્યારે રિવોલ્વર સાથે ફરતો આ યુવક કોણ હતો અને તેની પાસે રિવોલ્વરનું લાયસન્સ હતું કે નથી તે તપાસનો વિષય છે જો કે યુવક પાસે લાયસન્સ હોય તો પણ કાયદા પ્રમાણે તે આ રીતે પ્રદર્શન ના કરી શકે ઉલ્લેખનીય છે કે ૨૨મી ફેબ્રુઆરીમા રોજ વિદ્યાર્થી સેનેટની ૧૦ બેઠકો માટે મતદાન યોજાવાનું છે. જે માટે અત્યાર સુધી એબીવીપી ૭ અને એનએસયુઆઇ આઠ બેઠકો માટે ઉમેદવારી નોંધાવી ચૂકયા છે. પરંતુ ડેન્ટલ અને મેડીકલ વિદ્યાશાખામાં હજી સુધી એકપણ ફોર્મ ભરાયું નથી.

ઉમેદવારોની યાદી

આજ રોજ ગુજરાત યુનિવર્સિટી વિદ્યાર્થી સેનેટની ચૂંટણીમાં એન.એસ.યુ.આઇ તરફથી આજે ૮ ફેકલ્ટીના ઉમેદવારી ફોર્મ ભરવામાં આવ્યા હતા. જેની યાદી નીચે મુજબ છે.

૧	હાર્દિક પટેલ	યુ.જી.કોમર્સ ફેકલ્ટી
૨	નિર્મલ અલગોતર	યુ.જી.સાયન્સ ફેકલ્ટી
૩	ચેતન દેસાઇ	યુ.જી.આર્ટસ ફેકલ્ટી
૪	રાહુલ પરીખ	પી.જી.કોમર્સ ફેકલ્ટી
૫	રજનીશ ચૌધરી	પી.જી.સાયન્સ ફેકલ્ટી
૬	મુકેશ પટેલ	પી.જી.આર્ટસ ફેકલ્ટી
૭	મહાવીરસિંહ ડોડીયા	એજ્યુકેશનફેકલ્ટી
૮	પ્રવીણ નકુમ	લો ફેકલ્ટી

એનએસયુઆઇના આઠ ઉમેદવારોએ પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવી હતી. આ માટે એનએસયુઆઇના ઉમેદવારો રેલી સ્વરૂપે ફોર્મ ભરવા માટે યુનિવર્સિટી કેમ્પસ પહોંચ્યા હતા. ત્યારે રેલીમાં ઉપસ્થિત એક સમર્થક રિવોલ્વર સાથે નજરે પડતા વિવાદ સર્જાયો છે.

પ્રાપ્ત થતી માહિતી મુજબ ગુજરાત યુનિવર્સિટીની વિદ્યાર્થી સેનેટની ચૂંટણી માટે અત્યારે ફોર્મ ભરવાની કામગીરી ચાલી મુકેશ પટેલ, યુજી કોમર્સમાં રાહુલ પરીખ, બીએડમાં મહાવીરસિંહ રાઠોડે અને લોમાં પ્રવીણ નકુમે ઉમેદવારી ફોર્મ ભર્યા હતા.

આ પ્રસંગે એનએસયુઆઇ દ્વારા રેલી કાઢીને શક્તિ પ્રદર્શન કરવામાં આવ્યું હતું. જેના ભાગરૂપે એનએસયુઆઇના કાર્યકરો નેશનલ કોલેજ પાસેથી રેલી કાઢીને યુનિવર્સિટી કેમ્પસ સુધી પહોચ્યા હતા. આ રેલીમાં અંદાજે આઠસો જેટલા કાર્યકરો

હરિની દૃષ્ટિ...

હવે, ... કુકીંગ ક્લાસમાં જઇને તને સંપૂર્ણ રસોઇ કળા આવડી ગઇ છે... હવે ડીયર... કાલથી રસોઇયો રાખી લઇ તો કેવું..?

પીએચ.ડી. થયા

ગાંધીનગર, તા.૪

શ્રી એમ.પી. શાહ આર્ટસ એન્ડ સાયન્સ કોલેજ સુરેન્દ્રનગર અને બહાઉદીન સાયન્સ કોલેજ જુનાગઢ અંગ્રેજી વિષયના પૂર્વ આસીસ્ટન્ટ પ્રોફેસર જલ્પાબેન ભગીરથસિંહ રાણાએ અંગ્રેજી લીટરેચરમાં 'અ સ્ટડી કન્ફેશનલ મોડ ઈન ધ પોએટ્રી ઓફ કમલા દાસ, ગૌરી દેશપાન્ડે એન્ડ મમતા કાલીઆ' વિષય પર સંશોધન કરતા સાંઇનાથ યુનિવર્સિટી રાંચીએ પી.એચ.ડી.ની પદવી એનાયત કરી છે.

સેક્ટર-૧૫માં આવેલ સ્પોર્ટસ ઓથોરીટી ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા અંડર-૧૬ ટેકવોન્ડો સ્પર્ધા યોજવામાં આવી હતી. જેમાં પીપળજની મહર્ષિ અત્રિ માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ કેવલ પટેલ, મહેશ વાઘેલા, ઋત્વિક વેકરિયા, દિપ પાંભર, અવિનાશ બામણિયા અને કુલદિપ જાદવે ભાગ લીધો હતો. સ્પર્ધામાં કુલદિપ જાદવે રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ બ્રોન્ઝ મેડલ મેળવ્યો હતો.

જે.બી. પ્રાથમિક શાળામાં દાદા ભગવાન ફાઉન્ડેશન દ્વારા મૂલ્યલક્ષી શિક્ષણ

સર્વ વિદ્યાલય કેળવણી મંડળ સંચાલિત શ્રી જે.બી. પ્રાથમિક શાળામાં દાદા ભગવાન ફાઉન્ડેશન ત્રિમંદિર અડાલજ દ્વારા ૪૦૦ જેટલા બાળકોને મૂલ્યલક્ષી શિક્ષણ આપી જીવનમાં સુખ અને સમૃદ્ધિ અને પ્રગતિ થાય તે હેતુસર સંસ્થાના અધ્યાપકો અને બાળકો દ્વારા 'કાયમ ખુશ કેમ રહેવાય' અને જાદુઈ ચશ્માની પ્રેરણાલક્ષી વિડિયો કલીપ બતાવી વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. આચાર્ય શ્રીમતી નીવાબેન પટેલે અધ્યાપકોને મૂલ્યલક્ષી શિક્ષણ આપવા માટે આભાર માન્યો હતો.

ગુજરાતી ઈ-બુક એપનું લોન્ચિંગ

નગરના જાણીતા લેખક નટવર આહલપરાની ત્રીજી ગુજરાતી ઈ-બુક એપનું વિમોચન કરવામાં આવ્યું હતું. ઈ-બુકમાં ગુજરાતનો ઈતિહાસ સહિતની માહિતીને સરળતાથી પ્રસ્તુત કરી શકાશે. ઈ-બુક વાંચવા www.gujarati pride.com તેમજ www.info @ gujarati pride.com પરથી વાંચ શકાશે.

આર્ટ ઓફ લીવીંગ દ્વારા રીફ્રેશર કોર્ષ યોજાશે

ગાંધીનગર, તા.૪

આર્ટ ઓફ લીવીંગ ગાંધીનગર દ્વારા આગામી તા. ૮ ફેબ્રુઆરી રવિવારના રોજ સવારે ૬.૩૦ થી ૧૨.૩૦ દરમિયાન નિઃશુલ્ક રીફ્રેશર કોર્ષનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં મોટી સંખ્યામાં લાભ લેવા જણાવાયું છે. શ્રી શ્રી રવિશંકરજી પ્રેરિત આર્ટ ઓફ લીવીંગ ગાંધીનગર દ્વારા વિવિધ કાર્યક્રમો યોજવામાં આવે છે. ત્યારે તા. ૮ ફેબ્રુઆરીના રોજ જીઇબી સ્થિત રીક્રીએશન કલબ ખાતે મફત રીફ્રેશર કોર્ષનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

તેમજ આજ રોજ બુધવાર રાત્રે ૮.૦૦ થી ૧૦.૩૦ દરમિયાન સાપ્તાહિક સત્સંગ કમલભાઇ ભટ્ટના નિવાસસ્થાન પ્લોટ નં. ૧૬૧૭/૨, સેક્ટર-૨-ડી, સ્વામિનારાયણ મંદિર પાસે યોજવામાં આવેલ છે. જેમાં પધારવા નગરજનોને આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું છે.

ઈંધણ બચાવો જનધન બચાવો વિષય પર વિવિધ સ્પર્ધાઓ યોજાઈ

ગાંધીનગર, તા.૪

સેકટર-૭માં આવેલ સરકારી પ્રાથમિક પગાર કેન્દ્ર શાળામાં 'ઈંધણ બચાવો જનધન બચાવો' વિષય પર વિવિધ સ્પર્ધાઓ યોજવામાં આવી હતી.

સેકટર-૬ સ્થિત હિન્દુસ્તાન પેટ્રોલિયમ કંપની પંપના સહયોગથી સેકટર-૭માં આવેલ સરકારી પ્રાથમિક પગાર કેન્દ્ર શાળામાં ઈંધણ બચાવો જન ધન બચાવો વિષય પર ચિત્ર સ્પર્ધા અને નિબંધ લેખન સ્પર્ધા યોજવામાં આવી હતી. જેમાં ચિત્ર સ્પર્ધામાં ધોરણ ૩ થી ૫ના તમામ વિદ્યાર્થીઓ અને નિબંધ સ્પર્ધામાં ધોરણ ૬ થી ૮ના તમામ વિદ્યાર્થીઓ જોડાયા હતા. બંને સ્પર્ધા અંતર્ગત વિદ્યાર્થીઓને પેટ્રોલનો દુર ઉપયોગ અટકાવવા માટેના પગલા જણાવવામાં આવ્યા હતા.

આ પ્રસંગે એચ. પી. સી. એલ.ના એરિયા મેનેજર, અરવિંદભાઈ ક્રોમકોના અધિકારી તેમજ પંપના કર્મચારીઓ જોડાયા હતા. બંને સ્પર્ધાના પ્રથમ ૩ વિજેતાઓને ઈનામ આપી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતાં.

આર. એન. પટેલ પ્રાયમરી શાળામાં ચિંતન શિબિર

ગાંધીનગર, તા.૪

શાળામાં તા. ૨-૨-૨૦૧૫ના રોજ ધોરણ-૧ના બાળકો માટે ચિંતન શિબિર યોજાઈ હતી. જેમાં ચૌહાણ જાનવીએ ગણપતિ દાદાની સ્તુતિ વક્રતુંડ મહાકાય... રજૂ કરી હતી. ત્યારબાદ બાળકોએ ઉત્સાહપૂર્વક તેમની કૃતિઓ રજૂ કરી હતી. શિવરાત્રી તહેવારને લગતા કાર્યક્રમોમાં શંકર ભગવાનનું ભજન શંકર ભગવાનનાં ઊંચા મંદિર નીચે બેસીને દર્શન થાય... ખાંટ કિંજલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું. ત્યારબાદ 'સાચું તીર્થ' નાટક વિદ્યાર્થીઓએ રજૂ કર્યું.

જેમાં ભગવાનનું પાત્ર જયસિંહ, ઉમિયા માતાનું પાત્ર વાઘેલા જાનવી, ગણેશજીનું પાત્ર વ્રજ અને કાર્તિકેયનું પાત્ર હેનિલ દ્વારા ભજવવામાં આવ્યું. તેવી જ રીતે બમબમ ભોલે ડાન્સ ૨૦ વિદ્યાર્થીઓએ રજૂ કર્યો અને બે બાળાઓ હિમાંશી તથા દિવ્યા દ્વારા એક હતી ચકરી તેને પાડી બકરી બાળગીત રજૂ કરવામાં આવ્યું. વાલી અને શિક્ષકો વચ્ચે શિક્ષણને લગતી બાબતો વિશે ચર્ચા થઈ. વાલીને પોતાના પ્રશ્નોની રજૂઆત માટે સૂચનપેટી વિશે ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું.

આ સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન વર્ગ શિક્ષકશ્રી નીતાબેન પટેલે કર્યું હતું તથા માર્ગદર્શન પુરું પાડયું હતું. કાર્યક્રમને અંતે શાળાના શિક્ષક તથા વાલીશ્રીઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને સર્ટી અને ઈનામ આપી પ્રોત્સાહિત કર્યા હતાં.

'ગાંધીનો વિચાર વાયા 'ઠક્કરબાપા' ભારતીય બંધારણમાં વહ્યો'

હું મારી પત્નીને પરણ્યો તે પહેલા ઘણા વખત પર અસ્પૃશ્યતા નિવારણને વર્યો હતો : પૂ. બાપુ

વિશ્વના ઇતિહાસમાં ગઇ બે સદી ૧૯મી અને ૨૦મી સદી ઉલ્લેખનીય છે. ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ અને આર્થિક વિકાસના નામે જ મહદઅંશે ઓળખાતી આ સદી બીજી રીતે પણ ઐતિહાસિક હતી. ઉદ્યોગો અને આર્થિક ખુલ્લાપણાંની વિચાર ક્ષિતિજો ફેલાવવા ઉપરાંત આ સદીઓમાં મહાન સામાજિક હલચલ - સમાજ પરિવર્તન તથા સમાજના કચડાયેલાં વર્ગના સંઘર્ષ સંદર્ભે નોંધનીય છે. આ બાબતો તત્કાલીન સમયના બે મહામાનવોની વિચારસરણી સમગ્ર વિશ્વ ઉપર છવાઇ રહી હતી. તેમાંના એક એટલે કાર્લ માર્કસ અને બીજા મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી હતા.

કાર્લ માર્કસ સમાજવાદી પરંપરામાંથી સામ્યવાદી વિચારસરણીના જનક હતા તો મહાત્મા ગાંધીનો સમાજવાદ ભારતીય સમાજ અને ભારતીયોને કેન્દ્રમાં રાખીને અનુભવેલા સામાજિક નિરીક્ષણોના આધાર ઉપર હતો. ભારતીય સમાજને માત્ર ગોરા શાસનમાંથી જ મુક્તિ નહીં પરંતુ સમૂળગી આઝાદી સાથેનો વર્ગ સમાનતાનો સિદ્ધાંત હતો. માર્કસના સિદ્ધાંતમાં વર્ગ હતો પણ સાથે સંઘર્ષ પણ હતો. તેમના સિદ્ધાંત વિચારમાં વર્ગ અને સંઘર્ષ બંને પોષણ હતા. અને સંઘર્ષથી શોષણ વિહીન સમાજ રચનાની મુખ્ય વિચારસરણી હતી. જયારે મહાત્માના વિચારમાં સંઘર્ષ નહીં સમત્વના આધારે વર્ગ સમાનતા લાવીને શોષણ વિહીન સમાજની વૈચારિક નિસ્બત હતી.

મહાત્માએ શાશ્વત, નૈતિકતા અને માનવીય મૂલ્યોને રોજબરોજના સામાજિક વ્યવહારમાં ઉતારીને એક વ્યવહારુ સમાજશાસ્ત્રી તરીકેની છાપ છોડી છે તેમનું જીવનદર્શન વૈશ્વિક માનવતા અને સમરસ સમાજ માટે અમર આશ્વાસન છે.

ભારતીય બંધારણ જયારે અમલી બન્યું ત્યારે સદેહે ગાંધી આપણી સાથે ન હતા. પરંતુ તેમના વિચારો બંધારણમાં જરૂર પડઘાય છે. ગાંધીના 'સ્વરાજ' વિશેની કલ્પના તેમના અસ્પૃશ્યતા નિવારણ, અહિંસા, ટ્રસ્ટીશીપનો સિદ્ધાંત અને સર્વોદય વિચારમાં સ્પષ્ટ વર્તાય છે. ભારતીય સમાજમાં સામાજિક પરિવર્તન આણવાં માટેના જરૂરી પ્રયાસોમાં અસ્પૃશ્યતા નિવારણ ટોચ અગ્રતાએ હતું.

તેમના અસ્પૃશ્યતા સામેના વિરોધ વિચારથી કોણ અજાણ છે? તેમને એમ કહ્યું હતું કે 'મારે પુનર્જન્મ લેવો નથી.' મેં પ્રભુને પ્રાર્થના કરેલી કે હું આવતે જન્મે જન્મું તો અત્યંત જ જન્મું અને તેમને પડતાં દુઃખો, અનુભવોને, તે ઓછા કરવા તપશ્ચર્યા કરું, હું બ્રાહ્મણ, વૈશ્ય કે શુદ્ર નહીં પણ અતિશુદ્ર જ જન્મવા ઇચ્છું છું. પુનર્જન્મ નથી લેવો એવું કહેનાર ગાંધી જો ફરી જન્મ થાય તો અતિશુદ્ર જ જન્મવા ઇચ્છતા ગાંધી આગળ ઉમેરે છે : 'હું મારી પત્નીને પરણ્યો તે પહેલાં ઘણા વખત પર અસ્પૃશ્યતા નિવારણને વર્યો હતો.'

ગાંધીને સદાય એ વાતનો વિષાદ રહે તો કે હિન્દુસ્તાનની વસ્તીના પાંચમા ભાગ જેટલી વસ્તી ને કાયમને માટે દબાયેલો રાખવા માગતા હોઇશું અને રાષ્ટ્રીય સંસ્કૃતિના અમૃતફળથી એને ઇરાદાપૂર્વક વંચિત રાખવા માગતા હોઇશું તો સ્વરાજ એક અર્થહીન શબ્દ બની રહેશે.

ગાંધીજી તેમણે કલ્પેલા 'સ્વરાજ'માં અત્યંજનો પૂર્ણરૂપે ઉદ્ધાર થાય એવું ઇચ્છતા હતા. ગાંધીની ગેરહાજરીમાં અમલી બનાવાયેલા ભારતીય બંધારણમાં આ વિચાર અવશ્ય દેખાઇ આવે છે.

આપણા બંધારણમાં અમેરિકા, રશિયા, ઇંગ્લેન્ડ, આયર્લેન્ડ, કેનેડા અને ઓસ્ટ્રેલિયાના બંધારણના વિશિષ્ટ લક્ષણોને સમાવિષ્ટ કરીને અમલી બનાવ્યું હતું. ત્યારે પ્રશ્ન એવો થાય કે બંધારણમાં ગાંધી વિચાર કયાં?

બંધારણ ઘડતરની વિશદ ચર્ચા અને કાર્યવાહી બે વર્ષથી વધુ સમય સુધી ચાલી હતી. ભારતીય પ્રબસત્તાકે આત્મસાત કરેલા બંધારણની ઘડતરની કામગીરી સમયની એક ઘટના નજર નાખવા જેવી છે. બંધારણ સભામાં ભારતના કચડાયેલ વર્ગની ઉન્નતિ અર્થે ખાસ પ્રાવધાનની ચર્ચા હાથ ધરાઇ હતી. ચર્ચા પણ દીર્ઘ સમય અને સચોટ દલીલો અને સંવાદો સાથે ચાલતી હતી ત્યારે સરદાર પટેલે સાહેબે ટકોર કરી કે શોષિતો અને વંચિતોના વિકાસ માટે જે પ્રાવધાન આપણે વિચારીએ તેમાં જેણે આજીવન કચડાયેલાં વર્ગો - દલિત - અસ્પૃશ્ય - આદિવાસીઓ માટે કાર્ય કર્યું હોય તેમને આ કામગીરીમાં સામેલ કરવા જોઇએ. એ પછી બંધારણમાં શોષિતોના વિકાસ માટે શોષણ વિહીન સમાજ રચનાની જોગવાઇ માટે અમૃતલાલ ઠક્કરને તેડાવવામાં આવ્યા અને ઠક્કરબાપાએ ચીંધેલાં માર્ગે બંધારણીય સત્તાએ એસ.સી., એસ.ટી. અંગે બંધારણ સભાએ મુસદ્દો ઘડ્યો હતો. મહાત્મા ગાંધીએ આજીવન અનુસરેલ સામાજિક ઉત્કર્ષની પ્રવૃત્તિને પોતાનો જીવન શ્વાસ બનાવનાર ઠક્કર બાપાના વિચારો મુજબ ગાંધીનો વિચાર વાયા થઇને બંધારણમાં પ્રાણવાન બન્યો.

(લેખક સમાજશાસ્ત્રના અધ્યાપક છે.)